

Datum
2016-03-07

Dnr
1603-16-12

Regeringen
Justitiedepartementet
103 33 STOCKHOLM

BUDGETUNDERLAG FÖR JUSTITIEKANSLERN RÄKENSKAPSÅREN 2017-2019

Sammanfattning

Anslaget 6:2 Justitiekanslern

Anslagets nivå bör höjas så att det för
år 2017 bestäms till minst 46 905 tkr,
år 2018 bestäms till minst 46 905 tkr och
år 2019 bestäms till minst 46 542 tkr.

Anslaget 1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.

Anslagets nivå bör fr.o.m. år 2017 bestämmas till 100 000 tkr.

Anslaget 6:2 Justitiekanslern

Dagsläget

Organisation och arbetsformer

Justitiekanslern har ett återkommande återrapporteringskrav i regleringsbrevet när det gäller hur myndigheten arbetar för att säkerställa en hög effektivitet och kvalitet i verksamheten.

Organisation och arbetsformer har varit en högt prioriterad fråga sedan jag tillträdde som justitiekansler i december 2009. Arbetet har pågått kontinuerligt och har omfattat alltifrån mera övergripande frågor om myndighetens organisation, ledning och arbetsformer till konkret framtagande av nya mallar för beslut och skrivelser.

Den som vänder sig till Justitiekanslern med klagomål eller anspråk och anser sig ha blivit felaktigt behandlad vid kontakter med myndigheter eller domstolar måste få ett svar inom rimlig tid. Detta är nödvändigt för att leva upp till rättsstatens krav och en förutsättning för att Justitiekanslern, som inte sällan riktar kritik mot andra myndigheter för långsam handläggning, ska kunna framstå som trovärdig. Under flera år har därför stor vikt lagts vid att få ner de alltför långa handläggningstiderna utan att sänka kvaliteten i

myndighetens beslut.

En förändring av arbetssättet initierades redan under hösten 2013 med syftet att åstadkomma en jämnare arbetsfördelning och snabbare genomströmning. Sedan januari 2015 består myndigheten av en administrativ enhet och fyra sakenheter, som var och en leds av en byråchef. Handläggarna på en sakenhet bildar en rotelgrupp. Ärenden och särskilda uppdrag fördelas i huvudsak mellan rotelgrupperna som inom sig fördelar arbetet. Detta sätt att arbeta har minskat stressen och bidragit till en jämnare och ännu effektivare genomströmning av ärenden. Balanserna har därmed kunnat minskas. Under 2015 avgjordes fler ärenden än det kom in och den utgående balansen minskade med drygt 600 ärenden jämfört med situationen vid utgången av 2014. De mål för handläggningstider beträffande olika typer av ärenden som myndigheten själv hade satt upp i verksamhetsplanen för 2015 uppfylldes i allt väsentligt. Den genomsnittliga omloppstiden för ärenden om ersättning enligt lagen (1998:714) om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder kunde t.ex. minskas från drygt sex månader till mindre än fyra månader. Arbetet med att utveckla organisation och arbetsformer fortsätter och utvärderas kontinuerligt.

En ytterligare målsättning med de genomförda förändringarna av organisation och arbetsformer har varit att justitiekanslern måste få möjlighet att ägna sig mera åt de ärenden som är av större vikt eller av principiell betydelse. Detta kräver att byråcheferna, utöver att fungera som beslutsfattare, även övertar arbetsledande funktioner. Detta förutsätter samtidigt en förstärkt ledningsfunktion och ett utökat kvalitetssäkringsarbete.

Justitiekanslern har som ett led i detta arbete i en framställning till regeringen begärt vissa justeringar i myndighetens instruktion. Dessa syftar till en modernisering för att bättre än idag kunna anpassa handläggningen av olika ärenden efter deras svårighetsgrad och principiella vikt. Förslaget bereds för närvarande i Regeringskansliet och de önskade ändringarna kommer förhoppningsvis att träda i kraft vid halvårsskiftet.

Om förslaget blir verklighet bör det leda till att ärenden av enklare eller likartat slag kan hanteras på ett ännu effektivare sätt än vad som idag är möjligt för att därmed ge mera utrymme åt ärenden som är komplicerade men med samma höga krav på kvalitet i handläggningen.

Det råder en obalans mellan myndighetens uppdrag och tilldelade resurser

De förändringar av organisation och arbetssätt som genomförts har blivit möjliga tack vare myndighetens mycket skickliga och solidariska medarbetare som är beredda att bidra och ta ansvar för hela verksamheten. Jag har emellertid under en följd av år betonat att det råder obalans mellan det omfattande uppdrag som ålagts Justitiekanslern och de resurser som tilldelats myndigheten.

För att upprätthålla balans i ekonomin under 2015 tvingades myndigheten att senarelägga anställningar och avstå från att återbesätta en anställning som föredragande. Under hösten 2015 fram till januari 2016 avslutade fyra föredragande sina anställningar här. En av dessa ersattes av en föredragande som kom åter efter föräldraledighet och två nya föredragande rekryterades men fick, för att spara, påbörja sina anställningar först efter årsskiftet. En föredragande har som nämnts inte ersatts. Genom dessa åtgärder samt att en föredragande gått ner till att arbeta 75 % samtidigt som en föredragande gått ner till att arbeta 30% (forskar på 70%) gick det att undvika ett ekonomiskt underskott. I realiteten har detta dock medfört att myndigheten tappat 1,95 föredragande. Att inte kunna upprätthålla en kontinuerlig bemanning påverkar både medarbetare och resultat negativt. Den ryckighet som detta medför utgör en särskild belastning i en liten organisation.

Ramanslaget för Justitiekanslern har höjts från 29 088 tkr för 2010 till 39 923 tkr 2015. Samtidigt har antalet årsarbetskrafter ökat från 24 år 2010 till 33 år 2015. Det sammanlagda antalet varje år inkomna ärenden har inte ökat under samma period. Det kan därmed synas som att myndigheten tillförts en väsentlig förstärkning. Det ökade antalet medarbetare, varav nästan hälften på den administrativa enheten, har givetvis bidragit till att korta handläggningstiderna. Arbetstempot är dock fortsatt mycket högt och det saknas alltfjämt utrymme för att Justitiekanslern ska kunna vara proaktiv och vid behov ta egna tillsynsinitiativ. Detta förklaras av att antalet komplicerade och arbetskrävande ärenden ökat. Detta beskrivs ytterligare nedan men här kan som exempel nämnas att medan det tillkom drygt 30 nya rättegångar i skadeståndsmål år 2010 var motsvarande siffra drygt 50 år 2015. Och medan 39 rättegångar i tryck- och yttrandefrihetsmål och skadeståndsmål avslutades 2010 var motsvarande antal 61 under 2015. Antalet besvarade remisser var 74 år 2010 men 127 år 2015. För att kunna fullgöra sitt uppdrag och hålla rimliga handläggningstider med den höga kvalitet i arbetet som måste krävas av regeringens ombudsman är det min bestämda uppfattning att den ekonomiska ramen behöver höjas ytterligare.

Ärendena tenderar att bli mer komplicerade och komplexa

Ärendetillströmningen varierar över åren. Under 2015 kom det in 7 825 ärenden vilket är färre än vad som kom in under de närmast föregående åren. Under 2014 kom det emellertid in drygt 3 000 ärenden mer än föregående år. Det handlade om vad som kan betecknas ärenden av masskaraktär. Som exempel på denna typ av ärenden som kommit in under senare år kan nämnas drygt 160 ersättningsanspråk från personer som steriliserats i samband med könsbyte, närmare 350 anmälningar om förtal med anledning av uppgifter tillgängliga via databasen lexbase.se, närmare 3 000 ersättningsanspråk från personer som registrerats i skånepolisens uppgiftssamling Kringresande samt drygt 120 ärenden om anspråk på ersättning från personer som både dömts för skattebrott och påförts skattetillägg med anledning av Högsta domstolens avgöranden med tillämpning av principen om "ne bis in idem". Dessa ärenden har myndigheten haft att hantera utöver den mera normala

verksamheten. De innefattar ofta svåra juridiska frågor, ställer särskilda krav på flexibilitet och organisation samt inte sällan också särskilt snabb handläggning. Det är sannolikt att denna typ av anspråk kommer att fortsätta komma in. Att inom ramen för en så pass liten organisation som Justitiekanslern idag förfogar över klara av att inom rimlig tid och med hög kvalitet hantera dessa plötsligt uppdykande ärenden av masskaraktär innebär en stor belastning. Med ett rimligt resurstillskott skulle detta kunna ske utan att varje gång kräva extraordinära insatser samtidigt som ett sådant resurstillskott skulle kunna ge utrymme för proaktiva insatser som det idag inte finns utrymme för.

Antalet skadeståndsärenden har ökat stadigt under de senaste åren. Dessa ärenden är också de som tar mest resurser i anspråk. Det inslag av konventionsrätt och EU-rätt som tillkommit under senare år innebär generellt att skadeståndsärendena blivit påfallande tyngre.

Även rättegångarna tenderar att bli mer komplicerade och komplexa

En ärendetyp som inte sällan kräver särskilda insatser är rättegångar avseende skadeståndsanspråk mot staten. Det gäller regelmässigt beträffande mål där anspråket grundas på EU-rättsliga regler eller konventionsrätt men också mål som ska prövas enligt skadeståndslagens regler eller avser särskilda rättigheter. Med de begränsade resurser som Justitiekanslern förfogar över ställer även rättegångarna särskilda krav på planering och organisation.

Skadeståndsmålen är ofta omfattande i såväl materiellt som formellt hänseenden. Konventionsmålen är många medan de rättegångar som gäller EU-skadestånd är färre men ofta handlar om mycket stora anspråk. Arbetet med rättegångar kräver kontinuerliga avstämningar mellan den föredragande som är statens ombud i målet och ansvarig byråchef. Handläggningen innefattar både skriftliga inlagor och muntliga förberedelser innan ett mål är färdigt för huvudförhandling. Själva huvudförhandlingen tar i allmänhet minst en dag i anspråk för en eller två handläggare. Ibland krävs även närvaro av en byråchef. För att minska belastningen på medarbetarna skulle Justitiekanslern kunna anlita advokater att föra statens talan. Så har under de senaste sex åren dock bara skett i ett exceptionellt omfattande mål (Girjas sameby ./ staten angående rätten till småviltsjakt och fiske). I det fallet har de advokater som företräder staten särskilda kunskaper och målets omfattning är också sådan att det skulle vara omöjligt för myndighetens egna medarbetare att klara uppgiften. Min bestämda uppfattning är emellertid att myndighetens egna medarbetare i allmänhet utför statens talan bäst och möjligheten att få processa för staten utgör också en mycket värdefull lärdom för domarutbildade föredragande och är något som lockar skickliga medarbetare till myndigheten. Med tanke på att en föredragande kostar ca 300 kr/timmen exklusive sociala avgifter medan en advokatbyrå debiterar ca tre tusen kr/timmen innebär den valda lösningen en betydande besparing för staten. Det borde därför ligga i statens intresse att tillföra Justitiekanslern de resurser som behövs för att kunna anställa tillräckligt skickliga medarbetare som kan utföra

uppdraget som statens advokat.

Rättegångar genereras även med anledning av Justitiekanslerns uppdrag som exklusiv åklagare i tryck- och yttrandefrihetsmål. Under 2015 kom det in 342 anmälningar om tryck- och yttrandefrihetsbrott till Justitiekanslern. Året dessförinnan föranledde emellertid enbart anmälningar gällande webbplatsen lexbase.se ungefär lika många anmälningar. Även om förundersökningar i yttrande- och tryckfrihetsmål handläggs av särskilt anlitade allmänna åklagare på uppdrag av Justitiekanslern så krävs det ett aktivt deltagande från ansvarig handläggare på myndigheten med tanke på de speciella materiella och processuella regler som gäller för dessa mål. Den ansvarige handläggaren deltar också regelmässigt vid huvudförhandlingen i tryck- och yttrandefrihetsmål.

Personalstyrkan behöver förstärkas

Myndigheten behöver växa ytterligare

Även med beaktande av de anslagsökningar Justitiekanslern erhållit under de senaste åren är myndigheten, om man ser till dess uppdrag, anmärkningsvärt liten. De senaste årens arbete med att utveckla organisation och arbetsformer har gett resultat och bl.a. resulterat i kortare handläggningstider och minskade balanser. För att kunna upprätthålla och ytterligare minska handläggningstiderna, som i vissa delar alltjämt är allt för långa, med fortsatt hög kvalitet samt för att ha någon möjlighet till mera proaktiva insatser behöver den ekonomiska ramen höjas ytterligare.

Som anfördes redan i budgetunderlaget för 2013 finns det behov av att kunna anställa fler handläggare. Utan en ytterligare ramhöjning kommer myndigheten däremot att redan under 2016 att tvingas minska personalstyrkan.

Justitiekanslern behöver bli en mera proaktiv tillsynsmyndighet

Verksamheten är idag, som redan framhållits, i allt väsentligt inriktad på att avgöra inkommande ärenden. Även om myndigheten de senaste åren utfört tre eller fyra inspektioner om året så skulle det vara önskvärt att bli mera proaktiv på detta område. Inspektionsverksamheten låg på grund av resursbrist nere under åren 2010 och 2011 men återupptogs under hösten 2012. Jag var själv inledningsvis tveksam till värdet av inspektioner men är numera övertygad om att de utgör en viktig del av verksamheten här som ett komplement till den vanliga ärendehantering. Urvalet av myndigheter sker ibland utifrån iakttagelser som gjorts i enskilda tillsyns- eller skadeståndsärenden men oftast handlar det om att välja myndigheter, eller delar av en myndighets verksamhet, där man handlägga ärenden och fattar beslut som är av stor betydelse för enskildas rättssäkerhet, rättstrygghet och personliga integritet. Frågor som ofta hamnar i fokus är hanteringen av den grundlagsreglerade offentlighetsprincipen och myndigheternas handläggningstider.

De myndigheter och domstolar som får besök av Justitiekanslern ger ofta uttryck för att man uppskattar det sätt på vilket vi genomför inspektionerna. Vi utdelar kritik och gör påpekanden när vi finner brister men vill genom våra samtal med chefer och medarbetare samt de protokoll vi upprättar främst uppmuntra till ett fortsatt internt arbete för att förbättra kvalitet, metoder och rutiner. Inspektionerna ger också den granskade myndigheten möjlighet att beskriva de problem man brottas med i form av t.ex. svårhanterlig lagstiftning eller brist på resurser. Något som kan ge anledning för Justitiekanslern att vidarebefordra sina iakttagelser till regeringen. Man bör inte heller underskatta värdet av att inspektionerna ger tillfälle att få berömma den inspekterade myndigheten för det som fungerar väl. Fel och brister ska givetvis påtalas men tillsyn fungerar bara om den som blir utsatt för tillsynen känner respekt och förtroende för tillsynsmyndigheten. Och som tillsynsmyndighet bör man vara ödmjuk och inse att det är den inspekterade myndigheten själv som kan mest om sin verksamhet. Att utöva tillsyn, vare sig det sker genom inspektioner eller efter skriftväxling, är en svår konst. En fördel för Justitiekanslern, liksom för Justitieombudsmannen, är att dessa myndigheter inte behöver bevisa sitt existensberättigande. Något som kan vara en risk när det gäller myndighetsspecifika tillsynsmyndigheter.

Med nuvarande arbetsstyrka saknas i princip utrymme för Justitiekanslern att kunna vara proaktiv och själv initiera tillsynsfrågor, vare sig det gäller att kunna ta sig an någon fråga som väcks av en inkommen anmälan eller av något som omtalats i media eller att utöka antalet inspektioner. Detta är högst otillfredsställande. Ett förhållandevis litet resurstillskott hos Justitiekanslern skulle enligt min bedömning kunna göra stor nytta.

Handläggningstiderna för skaderegleringsärenden behöver kortas

I sin verksamhetsplan har Justitiekanslern under senare år haft som mål att ett skadeståndsanspråk som prövas i sak ska var avgjort inom tolv månader. Genom de ändringar i organisation och arbetssätt som genomförts har detta mål i allt väsentligt kunnat uppnås. Men tolv månader är egentligen inte ett godtagbart mål om man t.ex. jämför med de mål som gäller för handläggningstiderna i tingsrätt och förvaltningsrätt. Den som vänder sig till Justitiekanslern med sitt anspråk måste kunna förvänta sig en lika kompetent men snabbare handläggning hos Justitiekanslern jämfört med vad som gäller i domstol. Handläggningstiderna för skaderegleringsärenden behöver därför ytterligare minskas. Med nuvarande anslagsnivå bedömer jag emellertid att detta inte är möjligt.

Utöver det som nu sagts bör följande beaktas. Justitiekanslerns verksamhet syftar till att värna enskildas integritet och rättssäkerhet samt att upprätthålla rättssäkerheten i den offentliga verksamheten. Justitiekanslern brukar liksom Justitieombudsmannen betecknas som en extraordinär tillsynsinstans. I realiteten fungerar emellertid Justitiekanslern och Justitieombudsmannen i hög grad som ordinarie tillsynsmyndigheter genom att det ofta är klagomål från

enskilda som ligger till grund för våra uttalanden. Detta är en ordning som jag menar har fog för sig eftersom det ofta är just genom enskildas anmälningar som också mera generella brister bäst kan uppmärksammas. Justitiekanslerns skadereglerande verksamhet och funktionen som ombud för staten i rättegångar innebär en väsentlig avlastning och en betydande kostnadsbesparing för det övriga rättsväsendet, främst domstolarna. Den som vänder sig till Justitiekanslern med ett anspråk på skadestånd eller annan ersättning får en kostnadsfri och förhoppningsvis rimligt snabb prövning av sina anspråk. På så sätt besparas domstolarna arbete och den enskilde får utan att behöva gå till domstol ett korrekt och motiverat partsbesked som i de allra flesta fall accepteras. Denna ordning förutsätter dock att Justitiekanslern har tillräckliga resurser för att hålla nere handläggningstiderna och upprätthålla kvaliteten i sina beslut.

Justitiekanslern behöver en ramhöjning som ger utrymme för ytterligare minst fem nya föredragande

Det som nu redovisats leder mig till slutsatsen att det behövs en ytterligare ramhöjning under de närmaste tre åren som gör det möjligt att förstärka myndigheten med minst fem ytterligare föredragande. Detta motsvarar för närvarande en årlig kostnad om ca 5 mnkr inklusive sociala avgifter.

För att kunna uppnå de verksamhetsmål som beslutats i verksamhetsplanen för 2016 krävs en ramhöjning redan 2017.

IT-stödet behöver förnyas

Nuvarande IT-stöd upphandlades och levererades i allt väsentligt sommaren 2012. Vissa kompletteringar har gjorts under åren därefter.

Garantin på hårdvara och servrar liksom på handläggarnas datorer har löpt ut. Myndigheten bekostar nu tilläggsgarantier. Det är emellertid riskabelt med äldre servrar eftersom det alltid finns risk för stillestånd. Leveranser av reservdelar till äldre servrar kan i värsta fall vara omöjliga att få fram eller i vart fall dra ut på tiden. Det finns vidare ett stort behov av att kunna skicka e-post till och ta emot e-post från andra myndigheter i större omfattning och med bättre säkerhet än idag. En undersökning har gjorts om förutsättningarna för att ansluta Justitiekanslern till Myndighetens för samhällsskydd och beredskap intranät SGSI (Swedish Government Secure Intranet), men det visade sig vara alldeles för dyrt för att vara möjligt. Det alternativ som framstår som realistiskt kostnadsmässigt är att ersätta myndighetens nuvarande e-postserver Exchange 2010 med en nyare version, Exchange 2016. Det förutsätter emellertid att mjukvaran i våra datorer uppgraderas till nyare versioner.

Också mjukvaran är ålderstigen i såväl servrar som datorer. Justitiekanslern använder för närvarande operativsystemet Windows 7 i handläggarnas datorer. Enligt uppgift tas detta operativsystem bort från marknaden i oktober

2016. Vidare använder myndigheten kontorsprogrammet Office 2010, som på marknaden nu ersatts med Office 2016. Att operativsystemet tas bort från marknaden innebär bl.a. att uppgraderingar till skydd mot säkerhetsrisker endast kommer att finnas kvar under ett par år till. På en del av våra servrar används programvaran Windows server 2008. Här är rekommendationen en uppgradering till Windows server 2012 R.

Att enbart byta ut hårdvaran låter sig alltså inte göras. Och att behålla hårdvaran och i stället skaffa nya versioner av mjukvaran låter sig inte heller göras, då nya programvaror kräver mer minne, processorhastighet, lagring m.m.

Arbetet med den nu skisserade nödvändiga omställningen borde ha påbörjats redan under 2015 men på grund av det ekonomiska läget har detta inte varit möjligt. Att vissa anställningar påbörjades först efter årsskiftet gav emellertid ett visst ekonomiskt utrymme som har använts för att ta fram en ny webbplats. Något som också varit angeläget och nödvändigt för att medarbetarna ska kunna publicera beslut och annan information samtidigt som allmänheten får en mer användarvänlig webbplats. Den nya webbplatsen beräknas kunna tas i drift under mars månad 2016.

För att kunna hantera en fortsatt ökad ärendetillströmning och de krav som ställs på tillgänglighet och effektivitet måste emellertid Justitiekanslern vidta ytterligare åtgärder för att hänga med i den tekniska utvecklingen. Verksamheten är ännu i huvudsak pappersbaserad. Myndighetens datorer används i princip som skrivmaskiner och kommunikationen med enskilda och med andra myndigheter sker i stor utsträckning alltjämt med vanlig post. Justitiekanslern behöver inom de närmaste åren kunna skaffa ett dokument- och ärendehanteringssystem. Arbeta pågår för att under våren/sommaren 2016 kunna testa något av de på marknaden förekommande systemen.

Myndighetens datorer och servrar m.m. borde bytas ut redan under 2016. Härtill kommer de övriga åtgärder som ovan skisserats. Det finns således ett ganska akut behov av nyinvesteringar. Kostnaderna för dessa investeringar kan beräknas till totalt ca 1 700 tkr. Investeringarna får finansieras genom lån att fördelas på tre år.

Härtill kommer att två av myndighetens kopiatorer är äldre än åtta år. Serviceavtalet för den ena har löpt ut och serviceavtalet för den andra löper ut vid halvårsskiftet. När ett serviceavtal har löpt ut så får kunden betala fullt pris för inställelse och reservdelar. Vi räknar ändå med att utan alltför ingripande reparationer kunna använda dessa kopiatorer under innevarande år. De måste dock rimligen bytas ut senast under 2018 och jag återkommer i den här delen i budgetunderlaget för 2018.

Avgifterna till Statens servicecenter har i princip fördubblats

Enligt uppgift från Statens servicecenter kommer myndighetens årliga avgift till servicecentret fortsättningsvis att uppgå till i vart fall 1 022 000 kr. Detta innebär en ökning med närmare 100 procent i förhållande till den avgift vi betalade 2013 (552 196 kr). Detta motsvaras inte av någon ökad eller bättre service.

Under 2017 och 2018, eventuellt redan under 2016, tillkommer härutöver, såvitt nu är känt, kostnader för att ansluta myndigheten till de system för ekonomiadministration respektive personaladministration som servicecentret för närvarande arbetar med att driftsätta. Det handlar om engångskostnader som vi för närvarande inte fått något klart besked om. En försiktig uppskattning pekar på ett belopp i storleksordningen 700 000 kr.

Den tvångsvisa anslutningen till Statens servicecenter har för Justitiekanslern redan inneburit, och kommer enligt de besked som hittills getts att innebära avsevärt högre kostnader för ekonomi- och personaladministrativa tjänster under de kommande åren. Något alternativ finns inte att tillgå. Utöver de ökade kostnaderna kommer det i fortsättningen också att bli svårare att prognostisera de löpande kostnaderna, bl.a. på grund av betalningsmodellen för fakturahanteringen.

För en så pass liten myndighet som Justitiekanslern innebär detta en allvarlig belastning. Justitiekanslern bör, liksom övriga myndigheter som drabbas, kompenseras för dessa kostnadsökningar. Även om avsikten var god; att på sikt få ner de administrativa kostnaderna inom statsförvaltningen, så är resultatet för närvarande inte godtagbart och den omständigheten att Statens servicecenter inte kunnat leva upp till de förhoppningar som ställdes bör inte belasta de myndigheter som utan egen förskyllan blivit anslutna.

Inom några år kommer det utöver det som nu beskrivits att bli aktuellt med en anslutning till det e-arkiv som servicecentret och Riksarkivet arbetar med. När det blir aktuellt och vad det kommer att kosta finns det idag inte några säkra uppgifter om.

Som redan beskrivits har kostnadsökningen för den löpande servicen bidragit till att Justitiekanslern måst laborera med vakanser och tvingats att avstå från att återbesätta en anställning som föredragande. Som en jämförelse kan anmärkas att lönekostnaden inklusive sociala avgifter för en notarie är ca 450 000 kr/år.

Den årliga merkostnaden kan således uppskattas bli ca 500 tkr, vartill kommer anslutningsavgifter om ca 700 tkr som torde komma att belasta myndigheten under 2017 respektive 2018 med ca 350 tkr per år. Statens servicecenter har nyligen aviserat att de hos regeringen begärt att få en sådan modell för finansiering av investeringarna att kostnaderna för anslutningsavgifterna för de enskilda myndigheterna i så fall skulle kunna fördelas på fem år.

Anslaget behöver from 2017 minst höjas enligt följande:

	2017	2018	2019
Fem föredragande	5 000 tkr	5 000 tkr	5 000 tkr
IT-stöd inkl. dokument- och ärendehanterings- system	550 tkr	550 tkr	537 tkr
Statens servicecenter – årlig avgift	500 tkr	500 tkr	500 tkr
Statens servicecenter – anslutningsavgifter	350 tkr	350 tkr	
Totalt	6 400 tkr	6 400 tkr	6 037 tkr

Förslag till finansiering

Justitiekanslerns förslag till finansiering av verksamheten för de tre närmast följande budgetåren framgår av anslagsöversikten nedan.

Anslagsöversikt (tkr)

	År 2015 Utfall	År 2016 Prognos	År 2017 Beräknad	År 2018 Beräknad	År 2019 Beräknad
Anslag 6:2 Justitiekanslern	41 058	**40 561	46 905	46 905	46 542
Avgifts- inkomster	24	20	20	20	20
Övriga inkoms- ter	150	*150	150	150	150
Summa	41 232	40 731	47 075	47 075	46 712

* ersättning från Justitiedepartementet (Ju2003/3657/L3)

** Ramanslag för 2016 är 40 505 tkr. Tillkommer disponibelt anslagssparande från 2015 om 56 tkr

Lån i Riksgäldskontoret (tkr)

	År 2016 Prognos	År 2017 Beräknad	År 2018 Beräknad	År 2019 Beräknad
IB lån i Riksgäldskont.	3 324	2 503	2 686	1 582
Beräknad nyupplåning	200	1 500	0	0
Beräknad amortering	1 021	1 317	1 104	971
UB lån i Riksgäldskont.	2 503	2 686	1 582	611
Beslutad/föreslagen låneram	5 000	4 000	3 000	3 000
Beräknad ränteutgift	0	0	0	0
Ränteantaganden för nyupplåning (%)	0 %	0 %	0 %	0 %
Finansiering av räntor och amortering (=avskrivningar)	1 021	1 317	1 104	971

Låneram och anslagskredit

Den för år 2015 beslutade låneramen 5 000 bedöms vara tillräcklig för kommande investeringar. Anslagskrediten 1 215 tkr bedöms vara tillräcklig.

Anslaget 1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.*Medelsbehov för budgetåret 2017 och därefter uppgår till 100 000 tkr*

En prognos beträffande kostnaderna för skaderegleringsverksamheten är alltid osäker. Enstaka ärenden kan föranleda mycket stora utbetalningar. Om kostnaderna visar sig överskrida det beslutade anslaget kan staten inte undandra sig att utge ersättning. Justitiekanslern kan inte påverka utfallet och anslaget kan inte användas för annat än det angivna ändamålet. Därtill har anslaget varit underfinansierat under en följd av år.

Osäkerheten och det administrativa krångel som följer av en återkommande underfinansiering illustreras av det följande. Under åren 2004, 2005 och 2006 erhöll myndigheten ett extra tillskott om ca 10 mnkr per år i tilläggsbudgeten. År 2007 disponerades ett anslagssparande om nästan 4 mnkr från 2006 och dessutom utnyttjades 511 tkr av anslagskrediten. År 2008 fick myndigheten ett extra tillskott om 12 mnkr på tilläggsbudgeten, en förhöjd anslagskredit med 3,9 mnkr samt medgivande att överskrida anslaget med högst 3 mnkr. År 2009 fick myndigheten ett extra tillskott om 9 mnkr och en förhöjd anslagskredit till 3,6 mnkr. År 2010

tilldelades myndigheten 5 mnkr på tilläggsbudget 2 och en förhöjd anslagskredit till 3 516 tkr. År 2011 tilldelades myndigheten 6 mnkr på tilläggsbudget 2 och en förhöjd anslagskredit till 3,9 mnkr. År 2012 tilldelades myndigheten först 5 mnkr på tilläggsbudget och därefter beslutades att anslaget fick överskridas med högst 9 mnkr. År 2013 tillfördes anslaget 20 mnkr på höständringsbudgeten. År 2014 tillfördes anslaget 25 mnkr på höständringsbudgeten. År 2015 tillfördes anslaget 40 mnkr på höständringsbudgeten. I samband därmed höjdes krediten till 7 982 tkr. Därefter medgavs ett anslagsöverskridande med 2 500 tkr.

Prognosen för 2016 pekar på ett underskott om ca 60 mnkr.

Den ordning som enligt vad som nu beskrivits har tillämpats i över tio år innebär att man under löpande budgetperiod tvingas reglera anslaget inte bara en gång utan ibland flera. Detta medför arbetskrävande berednings- och beslutsomgångar för såväl Justitiekanslern och Regeringskansliet som för regeringen.

Begäran för åren 2017 – 2019 bygger *dels* på utfallet för åren 2013, 2014 och 2015 som var 54 254 tkr, 67 017 tkr respektive 89 920 tkr, *dels* på det faktum att antalet ersättningsärenden har ökat kontinuerligt under de senaste åren. Allt talar för att denna utveckling kommer att fortsätta under de närmaste åren.

Mot denna bakgrund och med hänsyn till att det är önskvärt med en reserv för oförutsedda utbetalningar bör anslaget för budgetåret 2017 liksom för åren 2018 – 2019 höjas till 100 000 tkr per år.

Förslag

Justitiekanslerns beräkning av medelsbehovet på anslag 1:13 för åren 2017 – 2019 framgår av följande tabell.

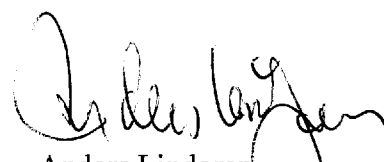
Anslagsöversikt (tkr)

	År 2015 Utfall	År 2016 Prognos	År 2017 Beräkn.	År 2018 Beräkn.	År 2019 Beräkn.
Anslaget 1:13	89 920	100 000	100 000	100 000	100 000
Summa	89 920	100 000	100 000	100 000	100 000

Anslagskredit

Justitiekanslern disponerar för budgetåret 2016 en anslagskredit om 1 199 tkr.

Anna Skarhed

Anders Lindgren

Sändlista

Justitiedepartementet
Finansdepartementet
Konstitutionsutskottet
Riksdagens utredningstjänst
Riksrevisionen
Statskontoret
Ekonomistyrningsverket

registrator@justice.ministry.se
registrator@finance.ministry.se
konstitutionsutskottet@riksdagen.se
petita@riksdagen.se
arsredovisning@riksrevisionen.se
registrator@statskontoret.se
registrator@esv.se